

หนองบัว เมืองเชียงแสน

หนองบัว เป็นหนองน้ำสาธารณะ อยู่ที่ราบลุ่มเชิงเขา หน้าวัดพระธาตุจอมกิตติ อยู่ในเขตพื้นที่สาธารณะห้วยฮ่อม หมู่ที่ ๒ บ้านเวียงเหนือ ตำบลเวียง อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย เป็นหนองน้ำขนาดใหญ่ มีลำน้ำที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ลำน้ำเกียง มีต้นกำเนิดจากกลุ่มคอยสะโงะ ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของเมืองเชียงแสน ลำน้ำเกียงไหลเรียบ คอยมด คอยป่าแดง คอยจอมกิตติ มาบรรจบกับแม่น้ำโขง ที่บริเวณบ้านห้วยเกียง

ลำน้ำห้วยฮ่อม ที่มีต้นกำเนิดจากกลุ่มคอยมด ด้านทิศเหนือของเมืองเชียงแสน ซึ่งในปัจจุบันมีการสร้าง อ่างเก็บน้ำขนาดเล็กไว้เพื่อเก็บน้ำ และระบายลงสู่พื้นที่การเกษตรด้านทิศเหนือของเมืองเชียงแสน และหนองบัว เรียกชื่อทั่วไปว่า อ่างเก็บน้ำห้วยฮ่อม

หนองบัวจึงเป็นหนองน้ำขนาดใหญ่ ที่รองรับน้ำจากห้วยฮ่อมและ น้ำที่ไหลลงมาจาก คอยมด คอยป่าแดง คอยจอมกิตติ และมีความสัมพันธ์กับระบบชลประทานโบราณของเมืองเชียงแสน มีร่องรอยของการผันน้ำจากหนองบัว เข้าคูเมืองเชียงแสน ทางด้านทิศตะวันตก (ประหนองมุต) และเรียบเลาะคูเมืองผ่านบ้านห้วยเกียง ที่ ประตุนางเซ็ง

ชื่อเดิม “หนองบัว” ตามตำนานเมืองเชียงแสน คือ หนองปะตำราก ซึ่งอาจหมายถึง หนองน้ำอันเป็นมงคล เปรียบเสมือน อัญมณีมงคล ปัทมรัต ในความหมายของคนล้านนา คือ ดวงแก้ววิเศษ อัญมณีมงคล ในจำนวน ๒๔ ชนิด แก้ว ปัทมรัต มีความเป็นมงคล ด้านโชคลาภ เงินทอง ความแคล้วคลาดจากภัยอันตราย และนำมาซึ่งความรุ่งเรืองของชีวิต

หนองปะตำราก หรือหนองบัวหน้าวัดพระธาตุจอมกิตติ เป็นหนองน้ำที่มีมาแต่โบราณ ที่ได้ใช้ประโยชน์มาอย่างต่อเนื่อง ทั้งการเกษตร การชลประทาน พักผ่อนหย่อนใจ แข่งขันพายเรือของผู้หญิง และเคยเป็นที่ตั้งอุโบสถกลางน้ำ ในช่วงที่อยู่ภายใต้การปกครองของพม่า จนกระทั่ง เชียงแสนกลายเป็นเมืองร้าง มีกอบัวหลวง และวัชพืชเกิดขึ้นมากมาย ผู้คนที่อพยพมาอยู่ใหม่ จึงเรียกว่าหนองบัว ตามชื่อดอกบัวที่เกิดขึ้น หนองบัวได้รับการขุดลอกครั้งแรก ในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยใช้งบประมาณ โครงการพัฒนาดำบล (คพด.) ประจำปี พ.ศ.๒๕๔๐ และได้รับการพัฒนา

อย่างต่อเนื่อง มาจนถึงปัจจุบัน มีเนื้อที่รวมทั้งสิ้นไร่ ในอนาคตสามารถพัฒนาให้เป็นพื้นที่
“ปอด” ของเมืองเชียงใหม่ ศูนย์ข้อมูลประวัติศาสตร์ ชาติพันธุ์เมืองเชียงใหม่ จุดนัดหมาย
ท่องเที่ยว Unseen Chiang

หนองปทุมราก ตาม เอกสาร พื้นเมืองเชียงใหม่

หนองปทุมราก หนองวัดพระธาตุจอมกิตติ เป็นหนองน้ำที่มีมาแต่โบราณ มีการบันทึกถึงเรื่องราวที่
เกี่ยวข้องกับหนอง ปทุมราก ไว้ในตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่ ว่าไว้ ดังนี้

สัก กพท ได้ ๑๐๘๑ (พ.ศ. ๒๒๖๒/จศ ๑๗/๑๔) ตัว เจ้าฟ้าลักที่ เป็นเจ้า พร้อมกันเล็ก(บุรณะ/
สร้าง)สร้างพระธาตุเจ้าจอมสวันแล มังพละชะแพก ก็สร้างโรงอุโบสถ กลางหนอง ปทุมราก บอรวมแล้ว
เดือน ๗ (เจ้าฟ้าลักที่ เป็นประธานในการซ่อม/สร้างวัดจอมสวัน มังพละชะแพก สร้างโรงอุโบสถ
กลางหนอง ปทุมราก แล้วเสร็จ เดือน ๗)

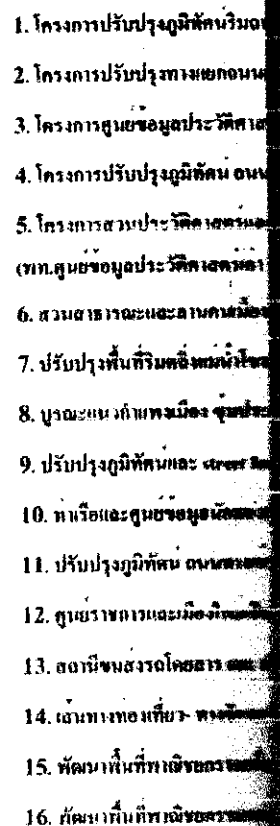
สัก กพท ได้ ๑๐๘๗ (พ.ศ. ๒๒๖๘/จศ ๑๗/๒๕) ตัว นี้แลรอดเดือน ๑๐ ฝนตกล้นน้ำ หนองถั่วใน
เวียงซูแห่ง ดอยพังมากหลายแล รอดเดือน ๑ เพิ่ง มังพละชะแพก ทานห่อผ้าขาวที่วัดจอมศรี แล้วหื้อผู้
นางผู้ยิงพายเรือเถียงกัน ยังหนอง ปทุมราก นั้นแล (ปีนี้ ฝนตก น้ำมาก ทุกหนทุกแห่ง ดอยพังไปมาก
มังพละชะแพก ทานห่อผ้าขาวที่วัดจอมศรี แล้วหื้อผู้ยิงพายเรือแข่งกัน ในหนอง ปทุมราก)

คัดลอกจาก หนังสือ พื้นเมืองเชียงใหม่ ปรวรด โดย สรัสวดี อ๋องสกุล

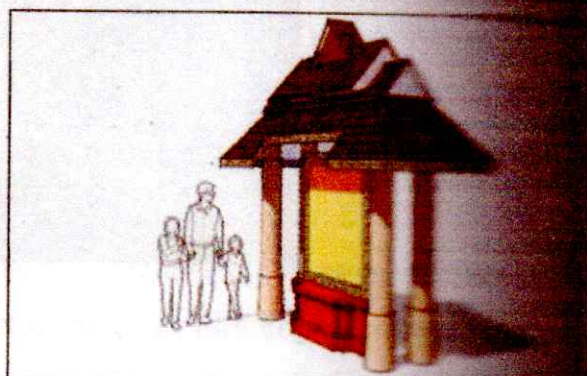
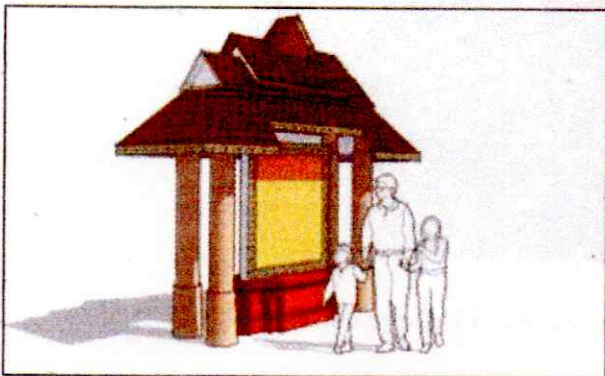
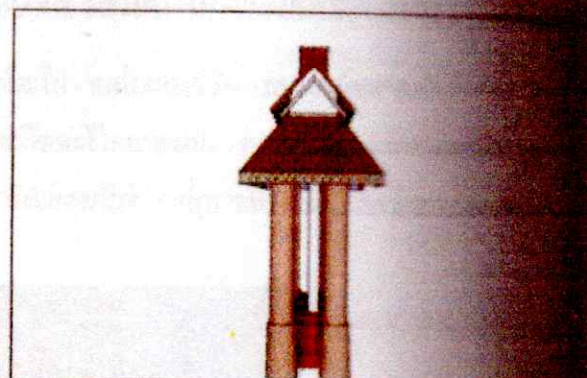
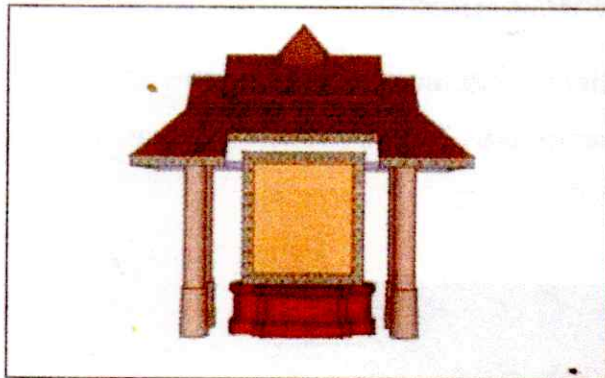
ก็พากันขึ้นเวียง ไปประตูดงเถิง ออกประตูเวียงไป แล้วได้สันคือไปทางวันตกแจ้งเหนือ กายไปหนอง ปทุม
ราก ไปรอดดินคันไคขนาด แล้วขึ้นไปรอดมหาธาตุเจ้าจอมกิตติ (พากันไปประตูดงเถิง ออกนอกประตู
เมือง เดินไปตามสันคือ เลียบหนองปทุมราก ถึงดินบันไคขนาด ขึ้นไปตามบันไคถึงวัดพระธาตุจอม
กิตติ)

บันทึกของพระสงฆ์พระงามพันตองเชียงใหม่

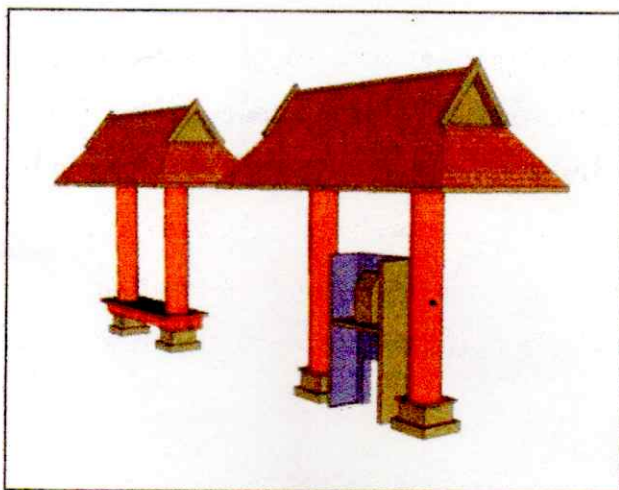
ਸ਼ੀਲਾ ਕੌਰ

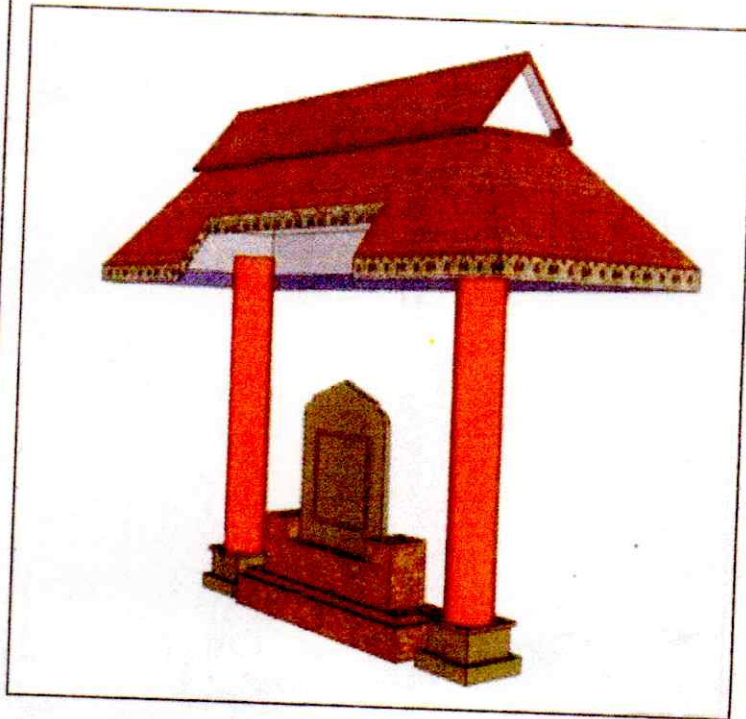
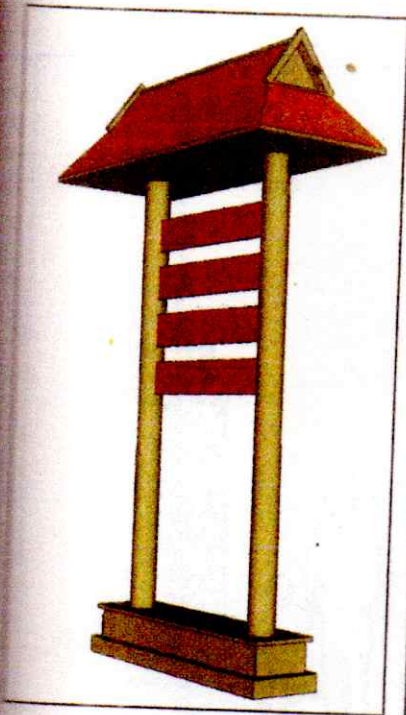
5-148

รูปที่ 5.2 - 9 แสดงตัวอย่างป้ายต้อนรับ

รูปที่ 5.2 - 10 แสดงตัวอย่างซุ้มม้านั่ง ซุ้มโทรศัพท์

รูปที่ 5.2-11 แสดงตัวอย่างป้ายบอกทิศทาง ป้ายชื่อสถานที่สำคัญ

เสาไฟถนนและป้ายชื่อถนน (Street Lamp Post & Street Signage)

ออกแบบโดยคำนึงถึงจุดหมายหลัก 2 ประการคือ

- (1) ประโยชน์ใช้สอย ได้แก่ การให้แสงสว่างหรือการบอกชื่อถนนสายต่างๆ
- (2) การแสดงเอกลักษณ์ท้องถิ่น

โดยผลงานที่เกิดขึ้น ต้องสามารถนำมาใช้งานได้จริงในพื้นที่ และเป็นต้นแบบของอำเภอหรือ
เมืองอื่นๆ ที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในรูปแบบต่างๆ

ด้วยจุดประสงค์หลักของเสาไฟและป้ายชื่อถนน คือแสงสว่างและการแสดงชื่อ ดังนั้นการออกแบบ
จึงให้ตัวอุปกรณ์เองนั้น มีความเรียบง่าย ไม่ฉูดฉาด ไม่เบนความสนใจจากจุดประสงค์หลัก มีเส้น
สะอาดตา มีรูปทรงที่ดูแลและรักษาความสะอาดง่าย เหลี่ยมมนน้อย ไม่แหลมคม แต่ก็มีพื้นที่
สามารถสอดแทรกความแตกต่างของแต่ละท้องถิ่นในรายละเอียด โดยนำเอาลวดลายเฉพาะแต่ละท้อง
ถมาตกแต่ง เช่น บริเวณขอบของป้ายชื่อ ที่สามารถแสดงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่น และเป็นต้นแบบ
ของท้องถิ่นอื่นๆ ด้วย